

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1920 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i unledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig höjning av postavgifterna m. m. ävensom två i ämnet väckta motioner.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming*), K. A. Nilson, Gustav Möller*), Wohlin*), Månsson i Hagaström, Vennersten*).**), Bergman*), Johansson i Kullersta*), P. Albert Bergström*), Kobb, Heyman, Björkman, friherre Barnekow*), Ud-denberg*) och Olsson i Rösta.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

** Icke närvarit vid beslut rörande 8 och 11 §§.

I en till riksdagen den 19 mars 1920 avlåten, till bevillningsutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 256, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen besluta,

att — med upphävande av bestämmelsen om ett särskilt, lägre porto för s. k. lokalbrev — befodringsavgifterna för inrikes brev skola utgå med följande belopp:

om brevets vikt icke överstiger	20 gram	.....	20 öre
» vikten överstiger	20 men icke 125	»	40 »
» » »	125 » » 250	»	60 »
» » »	250 » » 500	»	80 » ;

att befodringsavgiften för inrikes brevkort skall utgöra:

för enkelt brevkort	.....	10 öre
» dubbelt »	.....	20 » ;

att — med upphävande av bestämmelsen, om ett särskilt, lägre porto för s. k. lokalförsändelse — befodringsavgiften för annat inrikes korsband än utgivarkorsband eller sådant korsband, som innehåller utslutande blindskrift, skall för var vikt av 100 gram eller del därav utgå med 5 öre, dock att minsta avgiften skall utgöra för korsband, innehållande affärshandling, 20 öre och för korsband, innehållande varu- prov, 10 öre;

att — likaledes med upphävande av bestämmelsen om ett särskilt, lägre porto för lokalförsändelse — befodringsavgiften för inrikes korsband, som innehåller utslutande blindskrift, skall, för var vikt av 500 gram eller del därav, utgöra 5 öre;

att avgiften för inrikes postanvisning eller postförskott skall utgå med följande belopp:

om postanvisnings- respektive postförskottsbeloppet uppgår till

högst 5 kronor	20 öre
» beloppet överstiger 5 men ej 50 kronor	30 »
» » » 50 » » 100 »	40 »
» » » 100 » » 250 »	50 »
» » » 250 » » 500 »	60 »
» » » 500 » » 750 »	70 »
» » » 750 » » 1,000 »	80 » ;

att assurancesavgiften för inrikes försändelse skall utgå med följande belopp:

för assurancesbelopp av högst 500 kronor	30 öre
» » , som överstiger 500 men ej 1,000 kronor	50 »
» » , » » 1,000 » » 100,000 »	50 »

för 1,000 kronor med tillägg av 10 öre för varje överskjutande belopp av 500 kronor eller del därav,

för assurancesbelopp, som överstiger 100,000 kronor, 20 kronor 30 öre för 100,000 kronor med tillägg av 10 öre för varje överskjutande belopp av 1,000 kronor eller del därav;

att det inrikes portot för paket skall utgå enligt följande grunder, nämligen för paket, som väger

högst 1 kilogram, med	80 öre
mer än 1 men ej över 3 kilogram, med	1 krona 10 »
» » 3 » » » 5 » »	1 » 40 »

» » 5 kilogram, med 1 krona 40 öre för de första 5 kilogrammen och därefter 80 öre för vart överskjutande kilogram eller del därav;

att för skrymmande paket det ifrågavarande viktportot skall ökas

med 50 procent och att, i fråga om vad med skrymmande paket förstås, skola tillämpas bestämmelserna i sådant hänseende enligt gällande internationella paketkonvention, dock med den eller de inskränkingar, som kunna föranledas av särskilda, utav Kungl. Maj:t till efterrättelse inom svenska postverket givna föreskrifter;

att den särskilda tilläggsavgiften för inrikes s. k. ilpaket skall utgöra 1 krona 40 öre för var vikt av 5 kilogram eller del därav;

att den avgift, som vederbörande avsändare har att, utöver belöpande befodringsavgift, erlagga för inrikes försändelses rekommendation, skall utgöra 20 öre;

att 8 och 11 §§ i kungl. förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter — 11 § sådan densamma lyder enligt kungl. kungörelsen den 30 maj 1919 — skola erhålla följande ändrade lydelse:

»8 §.

1 mom. Postavgiften — — — — befodringsavgift.

2 mom. Förskrivningsavgiften utgår med:

a) 20 öre för varje i taxan intagen abonnemangstermin, som abonnemanget avser, och

b) 4 procent av den utgivaren tillkommande prenumerationsavgift, dock ej under 10 öre, allt räknat för helt år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider.

3 mom. Befodringsavgiften beräknas för år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider sålunda:

a) 24 öre för varje nummer i veckan, men för tidning, som utkommer med mer än 7 nummer i veckan, 24 öre för vart och ett av 7 nummer och 12 öre för varje överskjutande nummer i veckan; skolande — — — — högre hela tal; och

b) 12 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, räknat från och med den 1 oktober till och med den 30 september; skolande — — — — tidningens vikt.

4 mom. Om — — — — öretal.

5 mom. För varje gång postabonnemang sker skall, evad abonnemanget avser längre eller kortare tid, postavgiften alltid utgöra minst 40 öre för varje särskilt tidningsexemplar.

6 mom. Om — — — — höjas.

7 mom. Skulle — — — — helårsvikten av tidningen.

8 mom. Utgivare — — — — bilagor.

11 §.

1 mom. Om tidnings utgivare till postanstalt å utgivningsorten avlämnar exemplar av tidningen för befordran såsom korsband, må, efter anmälan av utgivaren, postbefordringsavgiften beräknas efter sammanlagda vikten av de försändelser, som på en gång avlämnas, och skall för sådana korsband (utgivarkorsband) avgiften utgöra 12 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram. Avlämnas samtidigt olika av samma person utgivna tidningar, beräknas avgiften å tidningarnas sammanlagda vikt. Varje gång utgivarkorsband avlämnas till postbehandling skall emellertid befordringsavgiften beräknas för minst två kilogram.

2 mom. Utgivarkorsband — — — — — korsband i allmänhet.

3 mom. Finner — — — — — 1 mom sägs.

4 mom. I övrigt — — — — — försändelse»;

att de förhöjda avgifterna för postabonnemang å tidning och för utgivarkorsband skola utgå från och med den 1 januari 1921, dock att den förra avgiften skall tillämpas jämväl beträffande sådana abonnemang för år 1921, som verkställas under år 1920;

att de övriga beslut, som i nu förevarande hänseenden kunna bliva meddelade, skola träda i kraft den 1 juli 1920, vid vilken tid stadgandena i 2—4 samt 7—10 §§ av kungl. kungörelsen den 30 maj 1919 angående tillfällig höjning av postavgifterna m. m. skola upphöra att gälla; samt

att samtliga beslut skola lända till efterrättelse allenast till och med den 31 december 1921, dock att de förhöjda avgifterna för postabonnemang å tidning icke skola tillämpas beträffande sådana abonnemang för år 1922, som verkställas under år 1921.

Motionerna
I: 267 och
II: 370.

I anledning av denna proposition hava väckts två motioner, en i första kammaren, nr 267, av herr *Pers* och en i andra kammaren, nr 370, av herr *Röing*.

I den förra motionen yrkas, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 256, i vad den rör höjningen av avgifterna för postbefordran av tidningarna». I den senare motionen hemställes, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 256 i den del som avser ändring av 8 och 11 §§ i kungl. förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter».

Tillfälliga höjningar av postavgifterna hava förut vidtagits enligt beslut vid 1917 års riksdag samt vid 1918 och 1919 års lagtima riksdagar.

År 1917 bestämdes sålunda, att, utan ändring av vad för det dåvarande gällde i fråga om ökning av viktportot för skrymmande paket, det inrikes portot för paket skulle utgå enligt följande grunder, nämligen för paket, som vägde

högst 1 kilogram med	40 öre
mer än 1 men ej över 3 kilogram, med	65 »
» » 3 » » » 5 » »	90 »
» » 5 kilogram, med 90 öre för de första 5 kilogrammen och där- efter 40 öre för vart överskjutande kilogram eller del därav.	

Dessa bestämmelser trädde i kraft den 1 juli 1917.

Av Kungl. Maj:t vid samma riksdag föreslagna tilläggsavgifter för lokalbrev, andra inrikes brev, brevkort, korsband, postanvisning och postförskott blevo däremot icke av riksdagen godkända.

År 1918 beslutades en höjning av avgifterna för inrikes brev, brevkort, postanvisning och postförskott för tiden från och med den 1 juni 1918 till och med den 31 december 1919, innefattande bland annat, att de lägsta portosatserna bestämdes till: för lokalbrev 7 öre, för annat inrikes brev 12 öre, för brevkort, jämväl lokalbrevkort, 7 öre, för postanvisning eller postförskott 15 öre samt för paket 60 öre.

Redan innan den tid gått till ända, under vilken nyssnämnda höjningar voro avsedda att gälla, visade det sig nödvändigt att vidtaga en ytterligare höjning. I sådant hänseende beslutade 1919 års lagtima riksdag på Kungl. Maj:ts förslag bland annat, att för tiden 1 juli 1919—31 december 1920 befodringsavgifterna för inrikes postförsändelser skulle utgå med belopp, som för de lägsta vikt-satserna utgjorde för annat brev än lokalbrev 15 öre och för lokalbrev 10 öre, för inrikes brevkort 10 öre och för inrikes postanvisning eller postförskott 15 öre samt att assurancesavgiften för inrikes försändelse skulle utgå med lägst 30 öre och det inrikes portot för paket med lägst 60 öre, att för skrymmande paket det ifrågavarande viktportot skulle ökas med 50 procent och att, i fråga om vad med skrymmande paket förstodes, skulle tillämpas bestämmelserna i sådant hänseende enligt gällande internationella paketkonvention, dock med den eller de inskränkningar, som kunde föranledas av särskilda utav Kungl. Maj:t till efterrättelse inom svenska postverket givna föreskrifter.

Utskottet.

Tidigare
porto-höj-
ningar.

Propositionen.

Den nu föreliggande propositionen avser väsentligen ytterligare höjningar av postavgifterna för den inrikes trafiken att i huvudsak träda i kraft den 1 juli 1920 och gälla till utgången av år 1921.

Redogörelse för den principiella motiveringen för propositionen.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet över finansärenden den 7 januari 1920 vid föredragning av finansplan för statsregleringen vid innevarande års riksdag framhöll föredragande departementschefen, att han på angivna skäl icke funnit sig kunna godtaga det resultat, vartill generalpoststyrelsen kommit vid sin beräkning av postverkets inkomster och utgifter under år 1921, och att han ansåge, att postverket med de förutsättningar i fråga om taxor, på vilka generalpoststyrelsen byggt, i själva verket icke kunde väntas giva något överskott för samma år. Förutsättningar, som skulle leda till ett sådant resultat, kunde givetvis icke godtagas. Tvärtom ansåg departementschefen, att budgetställningen krävde ett avsevärt större överskott från postverket än även det generalpoststyrelsen kalkylerat med i det högre av två av styrelsen framlagda alternativa inkomstberäkningar eller 2.6 miljoner kronor.

Med anledning härav tillkallade dåvarande chefen för civildepartementet, efter erhållet bemyndigande av Kungl. Maj:t, ledamoten av riksdagens första kammare, partisekreteraren Fritz Gustav Möller, ledamoten av riksdagens andra kammare, grosshandlaren Erik Petter Waldemar Röing, överdirektören i järnvägsstyrelsen John Henrik Flodin och kaptenen i flottans reserv Sten Fredrik Dehlgren att såsom sakkunniga samarbeta med generalpoststyrelsen vid verkställande av utredning och avgivande av förslag i fråga om höjning av vissa postavgifter.

I skrivelse den 9 mars 1920 inkom generalpoststyrelsen efter samråd med de sakkunniga med utredning och förslag i ämnet. I denna skrivelse framlade styrelsen till en början en på angivna skäl verkställd reviderad beräkning av postverkets ekonomiska driftresultat under åren 1920 och 1921.

Därvid meddelade styrelsen bland annat, att den största inkomstposten, inkomsten av inrikes rörelsen, vilken i den förra beräkningen upptagits för år 1919 till 55,000,000 kronor, uppgått till endast 53,000,000 kronor. Anledningen härtill vore att frankoteckensuppbörden, som utgjorde huvudparten av inkomsterna av inrikes rörelsen, icke nått den beräknade höjden. Nämnade totaluppbörd av inrikes rörelsen för år 1919, 53,000,000 kronor, vore på grund av de under året tillämpade taxeförhöjningarna givetvis till beloppet större än motsvarande summa för år 1918, 45,195,000 kronor. Avdroges de belopp, som kunde beräknas hänföra sig till portoförhöjningar, utgjorde inkomstsiffrorna 41,200,000

kronor för år 1918 men endast omkring 39,000,000 kronor för år 1919, det ville säga en minskning för sistnämnda år av över 2,000,000 kronor, varav huvudparten fölle på årets sista månader. Härav hänförde sig visserligen en avsevärd del, eller över 800,000 kronor till sjunkande uppbörd för tjänsteförsändelser — beroende på kristidskommissionernas avveckling — men återstoden av inkomstminskningen utvisade en avsevärd nedgång även i den vanliga trafiken. Generalpoststyrelsen ansåge sig böra räkna med en minskning uti ifrågavarande uppbörd av omkring 2,000,000 kronor under år 1920. Med andra ord uttryckt innebure detta, att sistnämnda, under kristiden ofantligt stegrade uppbörd komme att under år 1920 återgå till ungefärligen normalt belopp. Bortsett härifrån syntes emellertid omständigheterna påkalla, att, med hänsyn till den påvisade nedgången i den allmänna rörelsen, postverkets inkomster för innevarande och kommande år beräknades något annorlunda än förut skett. Ännu en anledning härtill vore det förhållandet, att, enär så avsevärda taxeförhöjningar redan vidtagits och då ytterligare förhöjningar efter allt att döma torde bliva nödvändiga, man otvivelaktigt måste räkna med att åtminstone någon nedgång i trafiken därav bleve följden.

Efter sålunda antydda beräkningsgrunder har generalpoststyrelsen upptagit för år 1920 inkomsterna, under förutsättning att de nu gällande portoförhöjningarna oförändrade tillämpades under året, till 58,800,000 kronor och utgifterna till 66,800,000 kronor; en brist å 8,000,000 kronor skulle sålunda uppkomma.

I detta sammanhang har generalpoststyrelsen meddelat, att i de upptagna inkomsterna av utrikes rörelsen inginge ett belopp av ungefär 2,000,000 kronor, utgörande Sveriges fordran av vissa främmande postförvaltningar för transitbefordran av post under kriget. Mellankommande omständigheter kunde tänkas förorsaka, att detta belopp icke i sin helhet komme att inflyta under år 1920. Vidare har styrelsen framhållit, hursom under nuvarande förhållanden emellertid ej blott inkomst- utan även utgiftsberäkningarna ställde sig ytterst vanskliga. Ett överskridande av de i utgiftsstaterna upptagna beloppen finge därför givetvis icke anses uteslutet. Sålunda måste man räkna med möjligheten, att personalkostnaderna kunde komma att ytterligare stegras. Samma vore förhållandet med postföringskostnaderna. För att vara på den säkra sidan borde fördenskull bristen för år 1920 uppskattas till omkring 10,000,000 kronor.

Under enahanda förutsättning som beträffande år 1920 har generalpoststyrelsen för år 1921 beräknat postverkets inkomster till 57,500,000

kronor och upptagit utgifterna till 68,800,000 kronor och således kommit till en brist av 11,300,000 kronor.

Under hänvisning till den utredning, vars slutsummor utskottet nu återgivit, har generalpoststyrelsen förklarat sig anse nödvändigt, att ytterligare taxeförhöjningar vidtoges. Det syntes styrelsen också naturligt, att i tider, då allting stigit i pris, även postavgifterna måste höjas, men å andra sidan hölle styrelsen före, att vid postavgifternas höjande särskild hänsyn icke borde tagas till statsverkets allmänna behov av intäkter, utan att förhöjningarna allenast borde anpassas efter vad som kunde anses skäligt ur postverkets synpunkt, det vill säga så, att, jämte det verkets driftkostnader betäcktes, även en lämplig vinstmarginal erhöles.

På grundvalen av detta uttalande har generalpoststyrelsen uppgjort det förslag till portohöjningar, till vars detaljer utskottet nedan återkommer.

I sitt anförande till ovannämnda statsrådsprotokoll den 19 mars 1920 har chefen för civildepartementet i princip uttalat sig på följande sätt:

»I betraktande av den utav generalpoststyrelsen konstaterade nedgången i posttrafiken och den ej obetydliga minskningen i postverkets inkomster, som vållas av sjunkande tjänstefrankoteckensuppbörd på grund av kristidskommissionernas upphörande, samt slutligen den omständigheten, att de höjningar av posttaxorna, som redan vidtagits och som ytterligare måste ställas i utsikt, kunna tänkas förorsaka trafikminskning, synes nödvändigt förfara annorlunda än hittills vid beräkning av postverkets inkomster. Jag saknar anledning att ej godtaga de av verkets styrelse föreslagna beräkningsgrunderna. Det synes mig vara så mycket större orsak att härvidlag räkna synnerligen försiktigt, som, även om inkomsterna möjligen skulle komma att visa sig i verkligheten överstiga de beräknade, å andra sidan starka skäl tala för, att verkets utgifter kunna komma att stegras i högre grad än man beräknat.

Utgår man sålunda från att, i enlighet med vad generalpoststyrelsen beräknat, postverkets driftresultat skulle visa ett underskott för år 1920 av 8 å 10 miljoner och för år 1921 av omkring 12 miljoner, är det givetvis ofrånkomligt, att avsevärda taxeförhöjningar måste vidtagas samt att dessa böra träda i kraft så tidigt som möjligt under innevarande år. I överensstämmelse med vad 1919 års riksdag uttalat, synas dessa förhöjningar om möjligt böra avvägas så, att ej blott driftförlust förebygges utan även skäligt överskott uppkommer. På sätt närmare utvecklats i motiveringen för inkomstberäkningen till innevarande års statsverksproposition hade det visserligen varit önskvärt, om detta överskott kunnat bli så stort, att detsamma i mera avsevärd mån kunnat motverka eljest emotsedd sänkning av affärsverkens bidrag till budgeten, men detta torde, då den förebragta utredningen givit vid handen, att så betydliga belopp äro behövlige för att täcka postverkets driftkostnader, icke bliva möjligt.»

Beträffande den ekonomiska innebörden av de förhöjningar av postavgifter, som av generalpoststyrelsen föreslagits, hava inom general-

poststyrelsen verkställt statistiska beräkningar, vilka givit vid handen, att, om generalpoststyrelsens senare förslag bifalles, postverket skulle beredas en merinkomst av högst 18,752,500 kronor för helt år, med fördelning enligt följande tabell:

Slag av försändelser m. m.	Merinkomst Kronor
Riksbrev	9,500,000
Borttagande av det särskilda lokalportot för brev	2,400,000
» » » » » » korsband	100,000
Höjning av lägsta avgiften för korsband, innehållande affärshandling	65,000
Postanvisningar och postförskott	750,000
Paket	2,500,000
Ilpaket	100,000
Rekommendationsavgiften	500,000
Postabonnerade tidningar	2,000,000
Utgivarkorsband	600,000
Summa	18,515,000
Häruöver kan påräknas inflyta för brev till Danmark och Norge	230,000
För postanvisningar och postförskott i utväxlingen med sistnämnda länder	7,500
Summa	18,752,500

I fråga om denna tabell har generalpoststyrelsen framhållit, huru- som särskilt under nuvarande förhållanden det vore vanskligt att beräkna blivande postala inkomster, varföre de i tabellen såsom merinkomst angivna beloppen mycket väl kunde komma att i någon mån under- eller överskridas. Då med hänsyn därtill att prisen å tidningar bestämdes för kalenderår, de nu ifrågasatta förhöjningarna av postavgifterna för postabonnerade tidningar och utgivarkorsband icke lämpligen kunde träda i kraft förr än vid ingången av nästkommande år, och enär de övriga ifrågasatta portoförhöjningarna icke kunde väntas komma i tillämpning förr än den 1 juli innevarande år, skulle av det i nämnda tabells slutsumma angivna belopp icke mer än högst omkring 8 miljoner kronor vara att för år 1920 påräkna såsom postverkets merinkomst.

I förevarande hänseende har chefen för civildepartementet anfört:
Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 27 häft. (Nr 35.) 2

»Det framgår av den utredning, generalpoststyrelsen lämnat angående den ekonomiska innebörden av det nu framlagda förslaget, att dess genomförande kan beräknas giva postverket en merinkomst av i runt tal 18,750,000 kronor. Emellertid kan den ifrågasatta höjningen av avgifterna för postabonnemang å tidningar och för utgivarkorsband icke lämpligen träda i kraft förrän vid ingången av år 1921.

Fördenskull och då övriga förhöjningar icke torde kunna hinna att bli tillämpade förrän från och med den 1 juli 1920 lär merinkomsten därav för sagda år icke kunna uppskattas till mer än 8 miljoner, eller samma summa, vartill generalpoststyrelsen i gynnsammaste fall beräknat underskottet för nämnda år. Om, såsom generalpoststyrelsen icke ansett uteslutet, postverkets driftresultat för år 1920 skulle komma att visa ett underskott av inemot 10 miljoner, får man sålunda räkna med möjligheten av att, även om så pass vittgående avgiftsförhöjningar vidtagas, en icke obetydlig brist kan komma att uppstå för sistnämnda år.

Detta bleve emellertid i någon mån utjämnat därigenom att resultatet för år 1921 skulle kunna förutses bli gynnsammare, så att ej blott det beräknade underskottet, 12 miljoner, bleve betäckt, utan även ett överskott av 6 à 7 miljoner uppkomme. Emellertid är, som ovan framhållits, under nuvarande förhållanden beräkningarna av såväl inkomster som utgifter synnerligen vanskliga, vadan möjligheten av både att inkomsterna understiga och att utgifterna överstiga de beräknade icke får anses utesluten. En nog så avsevärd marginal torde därför vara av behovet påkallad.»

*Utskottets
yttrande i
princip.*

De genom propositionen framlagda beräkningarna giva enligt utskottets mening oförtydligt vid handen, att redan för att förebygga förlust av postverkets rörelse portoförhöjningar äro erforderliga såväl för år 1920 utöver vad för närvarande gäller som ock för nästkommande år. I likhet med den ståndpunkt som i detta ämne intagits av bevillningsutskottet vid 1917 års samt 1918 och 1919 års lagtima riksdagar, anser även nu utskottet, att höjning bör vidtagas endast i den mån en sådan oundgängligen erfordras för att förebygga förlust och sätta postverket i stånd att lämna ett skäligt driftresultat.

*Redogörelse
för förslagets
detaljer.*

Bevillningsutskottet övergår nu till att redogöra i korthet för innebörden av förslaget i dess olika delar.

Brevportot.

Höjningen av *brevportot* är den med avseende å den åsyftade inkomstökningen viktigaste delen av det föreliggande förslaget, vilket härutinnan innebär en höjning för *riksbrev* med 100 procent på de ursprungliga, intill den 1 juni 1918 utgående beloppen eller 33 $\frac{1}{3}$ procent på de nu utgående, provisoriskt höjda avgifterna, samt för *lokaltbrev* med 100 procent på de nuvarande avgifterna, vilka äro 100 procent högre än de ordinarie avgifterna.

I fråga om borttagandet av det särskilda lokalportot hava skiljaktiga meningar gjort sig gällande, i det att dels en ledamot av generalpoststyrelsen, byråchefen Hasselrot, ansett, att lokalportot borde bibehållas och utgå med nuvarande belopp, dels två utav de sakkunniga, herrar Flodin och Dehlgren, uttalat sig för bibehållande av ett lägre lokalporto än riksportot och därvid ifrågasatt, att den lägsta lokalportosatsen måtte bestämmas till 15 öre.

I fråga härom har chefen för civildepartementet anfört bland annat, att, därest beföringsvägens längd skulle vara avgörande för avgiftens bestämmande, full rättvisa icke kunde vinnas med mindre än att ett särskilt zontabellsystem tillämpades, vilket givetvis icke kunde ifrågasättas. Lokalportot kunde också sägas strida emot den princip om enhetliga breavgifter, som för övrigt tillämpades såväl inom landet som i den internationella postutväxlingen, där samma brevporto utginge oberoende av beföringsvägens längd. I flera av kulturländerna funnes icke något lokalporto. I Norge hade det i det stora hela avskaffats, och i Tyskland hade det inskränkts att omfatta endast brev. I Danmark funnes visserligen lokalporto, men, efter vad som meddelats departementschefen, ifrågasattes även där enhetligt porto. Vad vidare beträffade den av reservanten inom generalpoststyrelsen uttalade åsikten, att städerna och de större samhällena icke borde frångå ifrågavarande sedan gammalt hävdvunna förmån, syntes det, att befolkningen i städerna och därmed likställda samhällen, även om lokalportot borttoges, i postalt hänseende ägde avsevärda förmåner framför landsbygden, såsom täta brevbäringsturer, god tillgång till postanstalter och brevlådor, m. m. Departementschefen hyste också den av generalpoststyrelsen uttalade meningen, att det, när avgiftsförhöjningar måste vidtagas, vore lämpligt att skaffa ökade inkomster genom borttagande av en förmån, varav endast en mindre del av allmänheten kunde begagna sig.

De i propositionen föreslagna portosatserna för riksbrev, om vilka iugen meningsskiljaktighet under utredningen framträtt, har utskottet funnit vara genom de av generalpoststyrelsen gjorda beräkningarna väl motiverade; och med hänsyn såväl till nödvändigheten att vid fastställandet av grunderna för postverkets inkomster bereda en icke allt för knappt tilltagen marginal, som till de skäl av principiell natur, departementschefen på sätt nyss återgivits framfört, har utskottet ansett sig böra förorda bifall till Kungl. Maj:ts förslag även beträffande lokalportot.

Utskottet.

Brevkorts-
portot.
Utskottet.

I likhet med chefen för civildepartementet har utskottet vidare ansett, att i betraktande av gällande internationella porto för brevkort det nu utgående portot för *inrikes brevkort* bör bibehållas tills vidare.

Korsbands-
portot.

I fråga om befordringsavgifterna för *andra inrikes korsband än utgivarkorsband* har generalpoststyrelsen, under förmenande att det vore inkonsekvent att borttaga lokalportot för brev, men bibehålla detsamma för korsband, föreslagit borttagande jämväl av lokalportot för korsband.

Utskottet.

Då utskottet biträtt förslaget om borttagande av lokalportot för brev, har utskottet ansett sig även böra tillstyrka förslaget om borttagande av lokalportot för korsband. Icke heller mot vad i övrigt föreslagits beträffande avgifterna för andra inrikes korsband än utgivarkorsband har utskottet haft något att erinra.

Portot för
inrikes post-
anvisning
m. m.

Utskottet.

I likhet med generalpoststyrelsen och departementschefen har utskottet funnit, att höjningen av avgiftssatserna för inrikes brev även bör påkalla höjning av avgifterna för *inrikes postanvisning* och *postförskott* ävensom att tillräckliga skäl saknas för höjning av *assuransavgifterna*.

Paketportot.

Beträffande avgifterna för *paket* har, såsom departementschefen erinrat, förhöjning av avgifterna för dessa ägt rum såväl 1917 som 1918. Den huvudsakliga anledningen härtill har, oavsett behovet av ökade inkomster, varit, att de taxeförhöjningar, som vidtagits vid järnvägarna, medfört en förskjutning mellan post- och järnvägsavgifterna, vilket haft till följd, att en del gods, som eljest skulle befordrats med järnväg, i stället försändes med post. År 1919 vidtogs — bland annat med hänsyn därtill att paketportot då höjts två gånger på två år — icke någon ytterligare höjning av postavgifterna för paket. Sedan emellertid under sistlidet år vid järnvägarna vidtagits ytterligare taxeförhöjningar, har den förutnämnda förskjutningen mellan post- och järnvägsavgifterna blivit än mer märkbar. Det vore givetvis önskvärt, att överensstämmelse kunde vinnas mellan postens och järnvägens avgifter, vilket dock icke låter sig göra, så länge järnvägsavgifterna beräknas efter zontariffsystem, men postavgifterna utgå med enhetliga belopp för befordran inom hela riket. Såsom också generalpoststyrelsen i sin skrivelse framhållit är det dessutom — för att icke svenska affärsmän skola komma i ogynnsammare ställning än utländska konkurrenter — nödvändigt, att vid postavgifternas bestämmande taga hänsyn till det

allmänt internationella paketportot och till paketportot mellan de andra skandinaviska länderna. Vid avgivande av sitt förslag till inrikes paketavgifter har generalpoststyrelsen tagit hänsyn till dessa förhållanden och till vad vid överläggningar mellan de svenska, danska och norska postcheferna förekommit. Den här ovan omförmälda förskjutningen mellan post- och järnvägsavgifterna har haft till följd, att särskilt såväl tyngre som skrymmande paket överförts från järnvägsbefordran till befordran med post, vilket med hänsyn till postverkets begränsade utrymme i postkupéerna och å postanstalterna måste anses olämpligt. För att förebygga detta missförhållande framlades för 1919 års lagtima riksdag förslag därom, att för befordran med post icke skulle mottagas inrikes paket av högre vikt än 5 kilogram, när järnvägsförbindelse finnes mellan paketets avgångs- och adressorter. Med anledning av denna framställning beslöt riksdagen, att inrikes paket, vars inlämnings- och adressorter äro förbundna medelst järnväg, skulle mottagas till postbefordran allenast om paketet vägde högst 10 kilogram och icke vore skrymmande. Emellertid har, enligt vad generalpoststyrelsen meddelat, tillämpningen av denna bestämmelse visat sig medföra stora svårigheter, i anledning varav Kungl. Maj:t nu föreslår upphävande av bestämmelsen, vilken varit avsedd att gälla endast till innevarande års utgång och vilkens provisoriska karaktär även framhölls av bevillningsutskottet.

Utskottet biträder detta förslag, så mycket hellre som den föreslagna höjningen av paketportot, till vilken utskottet även förordar bifall, synes komma att, åtminstone i någon mån, minska överflyttningen av gods från järnvägen till posten.

Utskottet.

De av Kungl. Maj:t föreslagna höjningarna av tilläggsavgiften för *ilpaket* samt av rekommendationsavgiften har utskottet funnit sig kunna förorda.

Avgiften för ilpaket.

Utskottet.

Till sist har generalpoststyrelsen till behandling upptagit frågan om höjning av *postavgiften vid postabonnemang å tidning och befordringsavgiften för utgivarkorsband*.

Tidningsavgifter.

I detta ämne har styrelsen andragit följande:

»I sin underdåniga skrivelse den 10 januari 1919 i fråga om höjning av vissa inrikes postavgifter m. m. ansåg sig generalpoststyrelsen icke böra föreslå någon höjning av avgiften för utgivarkorsband och av postavgiften för postabonnemang å tidning, men styrelsen uttalade såsom sin uppfattning, att avgiften för utgivarkorsband vore allt för ringa och att, över huvud taget, postverkets med dess tidningsrörelse förenade arbete och kostnader icke torde ersättas med gällande avgifter.

Dessa avgifter äro bestämda genom nådiga förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, vilken kungörelse emellertid i förevarande hänseende icke företer annan olikhet med nådiga förordningen den 27 maj 1904 i samma ämne än att avgiften för utgivarkorsband, som enligt sistnämnda förordning utgjorde 12 öre per helt kilogram, nu utgår med 6 öre per halvt kilogram. Allt sedan ingången av år 1905, då berörda förordning av den 27 maj 1904 trädde i kraft, hava således samma grunder tillämpats för beräknaude av postverkets ersättning för handhavande av tidningsrörelsen. Denna ersättning har säkerligen aldrig varit tillräcklig att ens tillnärmelsevis täcka postverkets kostnader för nämnda bestyr. De av chefen för kungl. finansdepartementet på grund av nådigt beslut den 19 maj 1899 tillkallade kommitterade, som utarbetade förslag till den förordning, som sedan utkom den 27 maj 1904, förklarade också, att de icke ansågo sig kunna ifrågasätta en sådan höjning i de till postverket av tidningsrörelsen utgående avgifter, att inkomsterna av denna rörelse skulle kunna täcka de beräknade utgifterna för densamma. Såsom de kommitterade vidare framhöllo, kunna beräkningar angående postverkets omkostnader för tidningsrörelsen icke lämna annat än approximativa resultat, i det att utgifterna för en verksamhet sådan som poströrelsen, där särskilda grenar av verksamheten i regel gripa in i varandra, endast undantagsvis och med avseende på jämförelsevis mindre betydande poster låta sig under visshet fördela på olika rörelsegrenar. I det utlåtande, som nämnda kommitterade den 4 mars 1901 avgåvo till statsrådet och chefen för kungl. civildepartementet, lämnas emellertid uppgift om vissa inom generalpoststyrelsen gjorda beräkningar i fråga om postverkets utgifter för bestyret med de genom dess förmedling abonnerade tidningar och tidskrifter. Enligt dessa beräkningar skulle postverkets ifrågavarande kostnader under år 1898 hava uppgått till något mer än 1 $\frac{1}{2}$ miljon kronor, vilket utgjorde mellan 16 och 17 procent av postverkets samtliga driftkostnader för samma år. Därest proportionen mellan utgifterna för tidningarna och postverkets övriga utgifter fortfarande vore densamma, borde förstnämnda utgifter för år 1921 beräknas till omkring 11 $\frac{1}{2}$ miljoner kronor. Emellertid torde, särskilt genom den oerhörda stegringen av vissa kostnader för tidningsrörelsen, dessa kostnader i sin helhet kunna antagas numera vara proportionsvis högre än år 1898. Så ansågs sistnämnda år ungefär 25 procent av postverkets kostnader för postföring böra påföras tidningsrörelsen, men enligt en nu verkställd, visserligen approximativ beräkning torde minst 33 procent av postföringskostnaderna falla på tidningsrörelsen. Likaledes äro säkerligen postverkets personalkostnader för tidningsrörelsen nu proportionsvis betydligt högre än vad som beräknades för år 1898, i all synnerhet som, på sätt även de kommitterade framhöllo, denna del av den då gjorda kostnadsberäkningen syntes för låg. År 1898 fördes — allt efter skilda personalgrupper och olika orter — 10, 15, högst 25 procent av postverkets samtliga personalkostnader å tidningarnas konto. Några nu verkställda undersökningar synas giva vid handen, att minst 50 procent av den post, som utdelas genom postverkets brev-bärare, utgöras av tidningar.

På grund av dessa förhållanden kan det starkt ifrågasättas, huruvida icke postverkets kostnader för tidningsrörelsen borde beräknas till avsevärt högre årligt belopp än ovannämnda 11 $\frac{1}{2}$ miljoner kronor. Under år 1919 hade postverket för bestyret med de postabonnerade tidningarna en inkomst av omkring 2 miljoner kronor. Även om postverkets kostnader för tidningarna på grund av förenklade

arbetsmetoder kunna anses hava i något fall nedgått sedan år 1898, är det dock uppenbart, att inkomster och utgifter här icke stå i något rimligt förhållande till varandra.

För att visa den stegring av postverkets utgifter för tidningsrörelsen, som skett sedan år 1898, skall generalpoststyrelsen tillåta sig anföra några jämförande siffror. Bland kostnader, vilka utelämnade föranledas av tidningsrörelsen, må nämnas avlöning till personalen vid generalpoststyrelsens tidningsrevision och vid postkontorets Stockholm 1 tidningsexpedition samt kostnaden för tidningstaxan. Dessa utgiftsposter upptogs år 1898 till i runt tal respektive 5,600, 76,000 och 9,600 kronor. Motsvarande utgifter beräknas nu till respektive 50,000, 400,000 och 30,000 kronor. Vid beräkningen år 1898 utgick man ifrån, att de lägst avlönade postfunktionärer, som anlätades vid tidningsbokföring m. m., uppburu en årsavlöning av 900 kronor per år. En postfunktionär i motsvarande tjänsteställning uppbär nu i avlöning (dyrtidstillägg inberäknat) omkring 5,000 kronor. Medelarvodet för en poststationsföreståndare har stigit från 266 kronor år 1898 till 1,000 kronor år 1918 samt medellegan för åkande post, gångpost och lantbrevbäring från respektive 9.4, 6.8 och 6.3 öre till respektive 27, 18.9 och 18.5 öre per kilometer. Jämväl kostnaden för postbefordran å järnväg har betydligt ökats, och vad slutligen beträffar de förbrukningsartiklar, som i stor utsträckning användas för tidningsrörelsen, såsom bindgarn, omslagspapper, påsar och säckar, hava dessa varuslag endast på de senare åren stigit med 200 å 300 procent. År 1898 uppgingo postverkets samtliga personalkostnader till omkring 4 $\frac{1}{2}$ miljoner, postföringskostnaderna till omkring 3 miljoner och utgifterna för förbrukningsartiklar, expenser m. m. till omkring en halv miljon kronor. Motsvarande utgifter äro i postverkets stat för driftkostnader år 1920 upptagna till respektive 42, 18 och 3 miljoner kronor.

Att de avgifter, som för mer än 20 år sedan ansågos otillräckliga, numera med den oerhörda ökningen av postverkets driftkostnader icke kunna anses skäliga, synes generalpoststyrelsen sålunda uppenbart, även om det möter svårighet att exakt beräkna de speciella kostnaderna för tidningsrörelsen. Tidningsutgivarna hava för sin del sedan år 1898 vidtagit så avsevärda höjningar av dem tillkommande tidningsavgifter, att dessa i vissa fall stigit med ända till 400 procent och därutöver. De inkomster, som för de postabonnerade tidningarna inflyta till postverket, täcka säkerligen endast en ringa del av de av samma rörelse föranledda utgifterna. Frågan är då, vem som skall betala skillnaden: postverket, tidningsutgivarna eller allmänheten. När så gott som alla övriga postavgifter höjts på de senaste åren och då generalpoststyrelsen nu ser sig nödsakad att föreslå ytterligare förhöjningar, är styrelsen av den mening, att tidningsavgifterna, vilka förvisso äro de för postverkets ekonomi mest ogynnsamma, icke rimligen kunna lämnas oberörda. Det kunde visserligen vara önskvärt att få till stånd en omarbetning av själva de grunder, efter vilka, enligt 8 § i ovannämnda förordning den 17 juni 1916, postverkets avgifter för abonnerade tidningar beräknas — det vill säga med hänsyn till abonnemangstermin, den utgivare tillkommande prenumerationsavgift, periodicitet och vikt — men då dessa grunder fastslagits på förslag av meranämnda kommitterade, bland vilka såväl riksdagen och tidningsutgivarna som postverket voro representerade, och tiden nu icke medgivit utarbetande av förslag, i vilken mån ifrågavarande grunder till äventyrs böra undergå någon ändring, har det för närvarande syns generalpoststyrelsen lämpligast, att, med bibehållande av hittillsvarande grun-

der, höjning vidtages av de särskilda belopp, utav vilka postavgiften för abonnerrade tidningar är sammansatt, och har styrelsen funnit sig böra stanna vid att nu föreslå dessa belopps förhöjande med allenast 100 procent, en förhöjning, som i allt fall är alldeles för ringa, för att avgifterna skola kunna täcka postverkets kostnader för tidningsrörelsen. Generalpoststyrelsen tillåter sig i detta sammanhang erinra därom, att det i postavgiften för abonnerrad tidning ingående belopp av 10 öre för abonnemangstermin säkerligen varit avsett att motsvara portot för ett brev av en viktsats, vilket porto på den tiden utgjorde 10 öre, men nu föreslås till 20 öre, ävensom att det likaledes i postavgiften ingående belopp av 6 öre per kilogram av tidningens årsvikt utan tvivel bestämts i visst förhållande till paketportot, vilket på den tiden för ett paket av högst ett kilogram utgjorde 30 öre, men nu föreslås till 80 öre.

Med postavgiften för postabonnerad tidning sammanhänger nära befordringsavgiften för utgivarkorsband, och vid en eventuell omarbetning av grunderna för beräkandet av postavgiften för postabonnerad tidning lärer därför även frågan om det belopp, varmed avgiften för utgivarkorsband rätteligen skall utgå, böra upptagas till prövning. I avvaktan härpå synes emellertid generalpoststyrelsens här ovan framförda förslag om postavgiftens för abonnerrad tidning förhöjning med 100 procent medföra såsom en given konsekvens, att även avgiften för utgivarkorsband förhöjes med 100 procent.»

Herrar Röing och Dehlgren hava i förevarande punkt varit skiljaktiga och uttalat, att de icke nu ansett sig kunna tillstyrka de av generalpoststyrelsen föreslagna förhöjningarna av postavgiften vid tidningsabonnemang och av befordringsavgiften för utgivarkorsband. Enligt deras mening måste ett förslag till sådana förhöjningar föregås av en noggrann utredning dels beträffande postverkets kostnader för tidningsrörelsen och dels rörande de grunder, efter vilka postavgiften för tidningsabonnemang vore sammansatt. Sådana utredningar hade icke verkställts på de senaste tjugufem åren, under vilka avsevärda förändringar i sättet för postverkets behandling och befordran av tidningar ägt rum, och det vore därför enligt deras åsikt mindre välbetänkt att genom en summarisk höjning av de olika belopp, av vilka postavgiften vid tidningsabonnemang nu vore sammansatt, ytterligare skärpa ett, som de ansett, mindre rättvist avvägt förhållande mellan i nämnda postavgift ingående faktorer. Då därtill komme, att övriga av de sakkunniga tillstyrkta förhöjningar rörande andra mindre svårutredda avgifter till postverket enligt herrar Röings och Dehlgrens uppfattning väl syntes kunna tillföra postverket den som erforderlig ansedda inkomstökningen, och förhöjningarna beträffande postavgiften vid tidningsabonnemang och befordringsavgiften för utgivarkorsband icke skulle kunna tillämpas tidigare än vid 1921 års abonnemang, till vilken tid de internationella postavgifterna förväntades reglerade till avsevärd fördel för postverkets

ekonomi, ansåge nämnda sakkunniga, att någon ändring beträffande de olika belopp, av vilka postavgiften vid tidningsabonnemang vore sammansatt, icke borde vidtagas, förrän fullständig utredning i nämnda hänseende verkställts, och att i avvaktan på en dylik utredning även befordringsavgiften för utgivarkorsband borde bibehållas oförändrad.

I fråga om avgifterna för postbefordran av tidningar vill utskottet till en början erinra om de båda förut omnämnda motioner, i vilka yrkats avslag på vad Kungl. Maj:t därutinnan föreslagit. Beträffande de av motionärerna för nämnda yrkande anförda skäl torde utskottet få hänvisa till motionerna. I anledning av en av dem, nämligen den av herr Pers i första kammaren väckta motionen, har utskottet ansett lämpligt att bereda generalpoststyrelsen tillfälle att yttra sig. Det utlåtande, som styrelsen avgivit, åtföljer såsom bilaga detta betänkande.

Utskottet.

På sätt chefen för civildepartementet påpekat hava tidningsavgifterna lämnats oberörda vid de tillfälliga höjningar av vissa postavgifter, vilka utskottet ovan omnämnt. Nu äro generalpoststyrelsen, alla de sakkunniga samt departementschefen eniga därom, att en fullständig utredning bör verkställas beträffande postverkets kostnader för tidningsrörelsen och de grunder, efter vilka postavgiften för tidningsabonnemang är sammansatt. Men under det två av de sakkunniga, herrar Röing och Dehlgren, ansett denna utredning böra föregå varje höjning av postbefordringsavgifterna för tidningar, hava generalpoststyrelsen och chefen för civildepartementet förordat en tillfällig höjning av tidningsavgifterna med 100 % å nuvarande belopp.

Utskottet delar berörda uppfattning om nödvändigheten av en utredning såsom grundval för en definitiv reglering av ifrågavarande avgifter. Om utskottet icke desto mindre förordar bifall till den av Kungl. Maj:t redan nu föreslagna höjningen av tidningsavgifterna, så beror detta på följande omständigheter. De nuvarande låga och i allt väsentligt sedan mer än 15 år gällande avgifterna torde icke stå i rimligt förhållande till postverkets arbete med tidningsbefordran; och det lär icke kunna betvivlas, att en blivande utredning kommer att visa befogenheten av en avsevärd höjning av ifrågavarande avgifter; ej heller synes någon farhåga kunna föreligga, att den av Kungl. Maj:t såsom en tillfällig åtgärd nu föreslagna höjningen skulle komma att visa sig större än den, till vilken utredningen kan föranleda. Slutligen måste man, på sätt departementschefen med stöd av generalpoststyrelsens utredning framhållit, räkna med möjligheten av ett underskott å rörelsen under år 1920, även om de övriga av Kungl. Maj:t föreslagna höjningarna komma

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 27 häft. (Nr 35.)

att träda i kraft den 1 nästkommande juli. Denna omständighet utgör för utskottet ett skäl att tillse, att det beräknade överskottet för år 1921 icke tillmätes alltför snävt.

*Utskottets
hemställan.*

På sålunda anförda skäl och under hänvisning till den av chefen för civildepartementet till ovannämnda statsrådsprotokoll den 19 mars 1920 anförda motiveringen får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till propositionen nr 256 samt med avslag å omförmälda motioner, I: 267 av herr Pers och II: 370 av herr Röing, besluta

att — med upphävande av bestämmelsen om ett särskilt, lägre porto för s. k. lokalbrev — befodringsavgifterna för inrikes brev skola utgå med följande belopp:

om brevets vikt icke överstiger	20 gram...	20 öre
» vikten överstiger 20 men icke 125	» ...	40 »
» » » 125 » » 250	» ...	60 »
» » » 250 » » 500	» ...	80 » ;

att befodringsavgiften för inrikes brevkort skall utgöra:

för enkelt brevkort.....	10 öre
» dubbelt »	20 » ;

att — med upphävande av bestämmelsen om ett särskilt, lägre porto för s. k. lokalförsändelse — befodringsavgiften för annat inrikes korsband än utgivar-korsband eller sådant korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, skall för var vikt av 100 gram eller del därav utgå med 5 öre, dock att minsta avgiften skall utgöra för korsband, innehållande affärs-handling, 20 öre och för korsband, innehållande varu-prov, 10 öre;

att — likaledes med upphävande av bestämmelsen om ett särskilt, lägre porto för lokalförsändelse — befodringsavgiften för inrikes korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, skall, för var vikt av 500 gram eller del därav, utgöra 5 öre;

att avgiften för inrikes postanvisning eller postförskott skall utgå med följande belopp:

om postanvisnings- respektive postförskottsbeloppet uppgår till högst 5 kronor	20 öre
» beloppet överstiger 5 men ej 50 kronor	30 »
» » » 50 » » 100 »	40 »
» » » 100 » » 250 »	50 »
» » » 250 » » 500 »	60 »
» » » 500 » » 750 »	70 »
» » » 750 » » 1,000 »	80 » ;

att assurancesavgiften för inrikes försändelse skall utgå med följande belopp:

för assurancesbelopp av högst 500 kronor.....	30 öre
för assurancesbelopp, som överstiger 500 men ej 1,000 kronor	50 »
för assurancesbelopp, som överstiger 1,000 men ej 100,000 kronor	50 »
för 1,000 kronor med tillägg av 10 öre för varje överskjutande belopp av 500 kronor eller del därav,	
för assurancesbelopp, som överstiger 100,000 kronor, 20 kronor 30 öre för 100,000 kronor med tillägg av 10 öre för varje överskjutande belopp av 1,000 kronor eller del därav;	

att det inrikes portot för paket skall utgå enligt följande grunder, nämligen för paket, som väger högst 1 kilogram, med ..... 80 öre
 mer än 1 men ej över 3 kilogram, med 1 krona 10 »
 » » 3 » » » 5 » , » 1 » 40 »
 » » 5 kilogram, med 1 krona 40 öre för de första 5 kilogrammen och därefter 80 öre för vart överskjutande kilogram eller del därav;

att för skrymmande paket det ifrågavarande viktportot skall ökas med 50 procent och att, i fråga om vad med skrymmande paket förstås, skola tillämpas bestämmelserna i sådant hänseende enligt gällande internationella paketkonvention, dock med den eller de inskränkningar, som kunna föranledas av särskilda, utav Kungl. Maj:t till efterrättelse inom svenska postverket givna föreskrifter;

att den särskilda tilläggsavgiften för inrikes s. k. ilpaket skall utgöra 1 krona 40 öre för var vikt av 5 kilogram eller del därav;

att den avgift, som vederbörande avsändare har att, utöver belöpande befodringsavgift, erlægga för inrikes försändelses rekommendation, skall utgöra 20 öre;

att 8 och 11 §§ i kungl. förordningen den 17 juni 1916 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter — 11 § sådan densamma lyder enligt kungl. kungörelsen den 30 maj 1919 — skola erhålla följande ändrade lydelse:

»8 §.

1 mom. Postavgiften — — — — befodringsavgift.

2 mom. Förskrivningsavgiften utgår med:

a) 20 öre för varje i taxan intagen abonnemangstermin, som abonnemanget avser, och

b) 4 procent av den utgivaren tillkommande prenumerationsavgift, dock ej under 10 öre, allt räknat för helt år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider.

3 mom. Befodringsavgiften beräknas för år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider sålunda:

a) 24 öre för varje nummer i veckan, men för tidning, som utkommer med mer än 7 nummer i veckan, 24 öre för vart och ett av 7 nummer och 12 öre för varje överskjutande nummer i veckan; skolande — — — — — högre hela tal; och

b) 12 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, räknat från och med den 1 oktober till och med den 30 september; skolande — — — — — tidningens vikt.

4 mom. Om — — — — — öretal.

5 mom. För varje gång postabonnemang sker skall, evad abonnemanget avser längre eller kortare tid,

postavgiften alltid utgöra minst 40 öre för varje särskilt tidningsexemplar.

6 mom. Om — — — — — höjas.

7 mom. Skulle — — — — — helårsvikten av tidningen.

8 mom. Utgivare — — — — — bilagor.

11 §.

1 mom. Om tidnings utgivare till postanstalt å utgivningsorten avlämnar exemplar av tidningen för befordran såsom korsband, må, efter anmälan av utgivaren, postbefordringsavgiften beräknas efter sammanlagda vikten av de försändelser, som på en gång avlämnas, och skall för sådana korsband (utgivarkorsband) avgiften utgöra 12 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram. Avlämnas samtidigt olika av samma person utgivna tidningar, beräknas avgiften å tidningarnas sammmanlagda vikt. Varje gång utgivarkorsband avlämnas till postbehandling skall emellertid befordringsavgiften beräknas för minst två kilogram.

2 mom. Utgivarkorsband — — — korsband i allmänhet.

3 mom. Finner — — — 1 mom. sägs.

4 mom. I övrigt — — — försändelse»;

att de förhöjda avgifterna för postabonnemang å tidning och för utgivarkorsband skola utgå från och med den 1 januari 1921, dock att den förra avgiften skall tillämpas jämväl beträffande sådana abonnemang för 1921, som verkställas under år 1920;

att de övriga beslut, som i nu förevarande hänseenden kunna bliva meddelade, skola träda i kraft den 1 juli 1920, vid vilken tid stadgandena i 2—4 samt 7—10 §§ av kungl. kungörelsen den 30 maj 1919 angående tillfällig höjning av postavgifterna m. m. skola upphöra att gälla; samt

att samtliga beslut skola lända till efterrättelse allenast till och med den 31 december 1921, dock att de förhöjda avgifterna för postabonnemang å tidning

icke skola tillämpas beträffande sådana abonnemang för år 1922, som verkställas under år 1921.

Stockholm den 14 maj 1920.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservationer:

i fråga om portot för s. k. lokalbrev m. m.:

av herrar *Vennersten* och *K. A. Nilson*, vilka, under hänvisning till vad byråchefen *Hasselrot* enligt statsrådsprotokollet den 19 mars 1920 anfört, yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att det särskilda portot för s. k. lokalbrev samt lokalportona för annat inrikes korsband än utgivar-korsband eller sådant korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, samt för inrikes korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, måtte bibehållas vid nuvarande belopp;

i fråga om 8 och 11 §§ i gällande förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter:

av herrar *Röing*, *K. A. Nilson*, *Wohlin*, *Bergman*, *P. Albert Bergström* och *Björkman*, vilka, under åberopande av ej mindre de skäl, som anförts i herr *Röings* motion nr 370 i andra kammaren, än även innehållet i den till bevillningsutskottet ställda skrift från svenska tidningsutgivarföreningen, vilken bilägges denna reservation, yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avsåge ändrad lydelse av 8 och 11 §§ i berörda förordning, icke måtte av riksdagen bifallas;

samt av herr friherre *Barnekow*, vilken instämt i den av herr *Röing* m. fl. avgivna reservationen, utom i vad densamma avsåge 8 § 3 mom. b), i fråga varom friherre *Barnekow* yrkat bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Bilagatill bevillningsutskottets
betänkande nr 35.**Kungl. Generalpoststyrelsen.**

Till Riksdagens Bevillningsutskott.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt kungl. generalpoststyrelsen att avgiva och till eder avlämna begärt yttrande över en inom första kammaren väckt motion, nr 267, angående ifrågasatt höjning av avgifterna för tidningars postbefordran, får generalpoststyrelsen härigenom äran anföra följande.

I motionen framhålles, att postverket icke bör användas som skattekälla. Generalpoststyrelsen har också i sin uti Kungl. Maj:ts proposition nr 256 återgivna underdåniga skrivelse den 9 mars 1920 uttalat som sin mening, att vid postavgifternas höjande särskild hänsyn icke borde tagas till statsverkets allmänna behov av intäkter, utan att förhöjningarna allenast borde anpassas efter vad som kunde anses skäligt ur postverkets synpunkt. Såsom generalpoststyrelsen i nämnda skrivelse framhöll, är det emellertid, särskilt under nuvaranden förhållanden, förenat med den största svårighet att göra några beräkningar angående postverkets blivande inkomster och utgifter, och vid sådant förhållande har det, för att postverket skulle vara på den säkra sidan, syntes nödvändigt att räkna med en tämligen bred vinstmarginal. I alla händelser får man, såsom även i Kungl. Maj:ts proposition framhålles, räkna med möjligheten av att, även om de nu föreslagna avgiftsförhöjningarna vidtagas, en icke obetydlig brist kan komma att uppstå för innevarande år, och det vore väl då i sin ordning, att åtminstone för 1921 kunde uppvisas något överskott.

Det lär således icke kunna påstås, att genom bifall till ifrågavarande proposition postverket skulle bliva utnyttjat som »skattekälla», vadan också det skäl för avslag å propositionen, varvid motionären synes fästa största vikt, måste anses förfallet. Med anledning av vad motionären anförut angående postföringen på landsbygden, anser sig generalpoststyrelsen böra meddela några siffror, av vilka det torde framgå, att utvecklingen på detta område icke varit så obetydlig som motionären synes förmena.

Den senaste fullt utarbetade poststatistiken avser år 1918, och har generalpoststyrelsen nu uppdragit en jämförelse mellan nämnda år och år 1908, således en period av 10 år. Ehuru järnvägslinjernas längd under denna period ökats med 1,849 kilometer och därigenom många landsvägspostföringar ersatts av järnvägs-postföring, hava landsvägslinjernas längd under samma tid ökats med 9,103 kilometer. Genom de nya järnvägslinjernas tillkomst blevo flera långa landsvägslinjer med daglig postgång indragna, men antalet postförda kilometer har dock under perioden ökats, å linjer med minst 6 dubbelturer i veckan med 407,263 kilometer och, å linjer med mindre antal veckoturer, med 1,727,885 kilometer. Slutligen har

under ifrågavarande 10 år antalet postanstalter ökats med omkring 400 stycken, av vilka det stora flertalet äro belägna på landsbygden.

Dessutom bör hänsyn tagas därtill, att under de senaste åren förhållandena varit sådana, att det näppeligen varit möjligt att utveckla landsvägspostföringen i den utsträckning, som generalpoststyrelsen ansett önskvärd. I detta hänseende tillåter sig generalpoststyrelsen erinra därom att, enligt Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 385 år 1918 angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1919 m. m., dåvarande departementschefen haft följande anförande:

»Med hänsyn till den oerhörda prisfördyringen ävensom svårigheten att anskaffa arbetskraft och dragare m. m. torde man emellertid kunna räkna med inskränkningar jämväl i avseende å landsvägspostföringen, i likhet med vad av kristidsförhållandena påkallats i fråga om övriga kommunikationsmedel; och i allt fall bör givetvis nyinrättande av postförbindelser ävensom turökning å redan befintliga linjer endast äga rum, då alldeles oavvisliga behov föreligga.»

Härtill vill generalpoststyrelsen tillägga, att svårigheterna att få postbefordringen ombesörjd ofta varit synnerligen stora och att legan stigit oerhört, ända till 14 å 15 kronor för mil.

De av styrelsen här ovan anförda siffrorna visa, att trots dessa svårigheter postförbindelserna å landsbygden ingalunda blivit så förbisedda som motionen synes giva vid handen. Generalpoststyrelsen hyser också det livligaste intresse för postförbindelsernas förbättrande och skall icke underlåta att vidtaga de åtgärder i frågan, som kunna vara möjliga och lämpliga. Inom generalpoststyrelsen pågår för närvarande en av Kungl. Maj:t anbefalld utredning angående lantbrevbäringens ordnande. Det är emellertid uppenbart, att man måste taga hänsyn till befolknings-tätheten och postens omfattning samt att förhållandena i Sverige i detta hänseende icke kunna jämföras med exempelvis förhållandena i Danmark.

I motionen framhålles vidare, att arbetslöner, maskiner och förbrukningsartiklar av alla slag i hög grad fördyrats för tidningarna. Postverket får vidkännas motsvarande fördyringar, och den omständigheten, att tidningarna fått ökade utgifter för arbetslöner m. m., lär väl icke böra hava till följd, att postverket förmenas skälig ersättning för sitt arbete för tidningarnas räkning.

Enligt motionärens mening är det icke klart, att den föreslagna fördubblingen av portoavgifterna för tidningarna är berättigad och riktigt avvägd. I sådant hänseende åberopar motionären herrar Röings och Dehlgrens i generalpoststyrelsens underdåniga skrivelse meddelade yttrande, varjämte motionären för egen del tillägger, att det arbete, som postverket numera har med tidningarna, är i hög grad förändrat till postverkets fördel, sedan avgifterna bestämdes. Då detta skäl för avslag å Kungl. Maj:ts föreliggande proposition, i vad den rör höjning av avgifterna för postbefordran av tidningar, framförts jämväl i en inom andra kammaren väckt motion, nr 370, anser sig generalpoststyrelsen böra något utförligare behandla denna fråga.

Med påståendet, att »arbetet är i hög grad förändrat till postverkets fördel» lär väl avses, vad i sistnämnda motion sägs angående tidningsutgivarnas övertagande av visst arbete med tidningsexemplarens inslagning m. m. Så anföres i den inom andra kammaren väckta motionen, att »de flesta tidningar, så väl större som mindre — — — erhållit tillstånd att expediera större eller mindre delar av sin upplaga direkt till de postförande tågen». Tiden har nu ej medgivit någon full-

ständig utredning rörande den omfattning, i vilken tidningarna begagna sig av dylikt expeditionssätt, men endast tre av de i Stockholm utkommande nio dagliga morgontidningarna expediera hela upplagorna direkt till tågen, och av de i Stockholm utgivna dagliga aftontidningarnas upplagor läser allenast omkring $\frac{1}{3}$, expedieras av tidningarna själva och återstoden genom postkontorets tidningsavdelning. Ingen annan av de i Stockholm utkommande omkring 300 tidningarna expedierar sina postabonnerade exemplar direkt till tåget. I landsorten äro förhållandena mycket växlande, beroende på tågtiderna, ty en utgivare använder icke ifrågavarande expeditionssätt annat än när han därigenom vinner tid. Även vid dylik direkt expedition är det vederbörande postkontor, som har att upprätta och ändra de listor, enligt vilka tidningsexemplaren insläs och de olika tidningspackorna dirigeras, liksom också postverket tillhandahåller omslagspapper och säckar. Tidningspaketen sammanföras visserligen genom tidningsutgivarnas försorg i säckar och buntar till ett mindretal postanstalter, men för dessa postanstalter återstår att fördela tidningspaketen på de särskilda adresspostanstalterna. Arbetet med sådan fördelning blir vid direkt expedition från utgivaren i så måtto ökat, att vederbörande postfunktionärer få att för varje ort sortera en särskild försändelse beträffande varje tidning, varemot, när tidningarnas försändning från utgivningsorten sker genom postkontoret därstädes, exemplar av olika tidningar, avsedda för samma ort, kunna sammanföras i *en* försändelse.

Ett annat försändingssätt, som motionären förmodligen avser med sitt yttrande därom, att arbetet förändrats »till postverkets fördel», är begagnandet av s. k. kommissionärsabonnemang, vilket innebär, att tidningsutgivaren å utgivningsorten verkställer abonnemang för sina landsortskommissionärers räkning samt själv insläs tidningsexemplaren och ombesörjer deras avlämnande till vederbörande postförande tåglägenhet. Å adressorten avhämtas tidningarna av kommissionären direkt vid tåget. Den tidning, som först hos generalpoststyrelsen gjorde framställning om dylikt förenklat förfarande, motiverade framställningen därmed, att kommissionärs-exemplaren på grund av järnvägsfrakternas ökning icke vidare såsom dittills kunde sändas såsom ilgods och att postabonnemang i vanlig ordning skulle medföra för tidningen »dels olägenheten av att varje nummer måste avsevärt tidigare pressläggas dels minskad spridningstid å adressorterna». Framställningen framkom således i syfte att bereda tidningsutgivaren ett billigare försändingssätt och väl också i konkurrenssyfte, i det att tidningen därigenom skulle få ett visst försprång framför andra tidningar. Generalpoststyrelsen ansåg sig endast med tvekan och försöksvis kunna gå med på anordningen, och detta är ju helt naturligt, då postverket icke kan uppgiva kontrollen över att endast det antal exemplar, varför avgift erlagts, verkligen sändes. I förevarande fall kan emellertid, på grund av det forcerade arbetet i postkupéerna, kontrollen icke utövas annat än genom stickprov. En mindre nogräknad tidningsutgivare kunde således utan någon större fara för upptäckt en eller annan dag, då större efterfrågan av lösnnummer väntades, öka tidningspacken med några exemplar. Är kontrollen redan nu svår att utöva, bleve den givetvis omöjlig, om det nu ifrågavarande försändingssättet skulle få en allmän användning. Det är också uppenbart, att dessa tidningspaket fordra så till vida omständigare sortering inom postkupéerna, att tidningspaketen för att kunna utlämnas direkt från kupé måste hållas skilda från annan till samma ort adresserad post. Vid vissa stationer göra ju också tågen så korta uppehåll, att

den postfunktionär, som i första hand har att avlämna och mottaga posten, skulle få svårt att medhinna utlämning av tidningar till något större antal kommissionärsabonnemang icke medgivas, och det kan vid sådant förhållande till och med tänkas, att postverket, för att icke gynna vissa tidningar framför andra, kunde se sig nödsakat att återkalla nuvarande medgivanden, vilka endast äro meddelade tills vidare såsom en försöksanordning. Förutom åt svenska pressbyrån har sådant medgivande, varom nu är fråga, lämnats endast åt fyra tidningar, och naturligtvis beröras endast ett fåtal postanstalter därav. Antalet av de efter s. k. kommissionärsabonnemang befordrade tidningsexemplaren utgjorde år 1919 ungefär 4 procent av samtliga postabonnerade nummerexemplar. För närvarande äro omkring $\frac{3}{4}$ av kommissionärsabonnemangen verkställda genom svenska pressbyrån.

De förändringar till postverkets fördel i fråga om arbetet med tidningarna, som torde avses i föreliggande motion, äro således endast undantagsfall, till vilka hänsyn icke kan tagas vid bestämmande av postavgifterna för tidningarna.

Till sist anför motionären, att, om postavgifterna för tidningarna fördubblades, det skulle bära sig för en del tidningar att på närbelägna, större platser anordna privat distribution av tidningarna. Genom ett dylikt förfarande kunde, enligt motionärens förmenande, vinsten av postavgifternas förhöjning bliva tvivelaktig nog. Härtill vill generalpoststyrelsen endast erinra om, att det alltid ansetts icke blott för postverket utan även för abonnenterna ofördelaktigt att å tidnings utgivningsort verkställa distributionen genom postverkets försorg. Tidningsförordningens 5 § 2 mom. innehåller också förbud mot att vid postanstalt å utgivningsorten postabonnera å tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan. Generalpoststyrelsen håller före, att anordnande av privat distribution även på »närbelägna, större platser» snarast skulle vara till fördel för postverket.

Stockholm den 23 april 1920.

JULIUS JUHLIN.

A. Landström.

Bilaga

till ovan införda av herr
Röing m. fl. avgivna re-
servation.

Till riksdagens bevillningsutskott.

I kungl. proposition nr 256 till årets riksdag har Kungl. Maj:t på generalpoststyrelsens hemställan föreslagit riksdagen att lämna sitt bifall till höjning av vissa postavgifter, däribland även postavgiften för tidningsabonnemang och befodringsavgiften för utgivarekorsband. Svenska tidningsutgivareföreningen, som representerar mer än 200 allmänna svenska nyhetstidningar, anhåller härmed vördsamtt att beträffande de föreslagna höjningarna i post- och befodringsavgifter för tidningar få inför utskottet framföra nedan angivna synpunkter.

Av generalpoststyrelsens ovannämnda hemställan framgår, att de föreslagna höjningarna i vissa postavgifter äro av provisorisk natur i avvaktan å de internationella postavgifternas reglering, vilken förväntas äga rum under innevarande år, efter vilken tid ny reglering av de svenska postavgifterna åter skulle vara att vänta. De föreslagna avgiftshöjningarna skulle träda i kraft den 1 juli 1920 med undantag av postavgiften för tidningsabonnemang och befodringsavgiften för utgivarekorsband, vilka av tekniska skäl icke skulle kunna tillämpas förrän vid 1921 års abonnemang. Redan denna omständighet skiljer de föreslagna förhöjningarna för postavgifter för tidningar från övriga avgiftshöjningar, vilka senare omedelbart enligt generalpoststyrelsens åsikt måste och kunna genomföras för att icke postverket innan de internationella avgifterna reglerats eller med andra ord redan innevarande år skulle uppvisa förlust å sin rörelse. Men även andra skiljaktigheter kunna påvisas. För en föreslagen höjning av brevpportot och liknande porton tarvas knappast någon utredning; bestämmande av portosatsen är mera en lämplighetsfråga, vilket däremot knappast kan sägas vara fallet när fråga blir om förhöjning av postavgiften för tidningsabonnemang. Denna avgift bestämdes i kungl. förordning av den 27 maj 1904 efter förslag av de den 19 maj 1899 tillkallade kommitterade och utgöres för närvarande av särskilda belopp, förskrivningsavgift och befodringsavgift, vilka bägge i sin tur äro sammansatta av tvenne olika faktorer. Dessa sammanlagt fyra olika delbelopp bestämdes med hänsyn till sättet för postverkets besvär med och behandling av postabonnerade tidningar, varvid särskilt belopp beräknades för postverkets bestyr med abonnemangets bokföring, prenumera-tionsavgiftens inkassering och redovisning och varje nummerexemplars sortering, befordran, adresspaskrivning och utbärning till abonnenterna. Dessa olika delbelopp voro utan tvivel riktigt bestämda och rättvist avvägda när ifrågavarande förordning utfärdades, men under de 16 år som därefter förflutit har i praktiken stora förändringar skett i sättet för och postverkets bestyr med postabonnerade tidningars försändning. För tids vinnande ha de flesta tidningar, såväl större som mindre,

med generalpoststyrelsens medgivande erhållit tillstånd att expediera större eller mindre delar av sin upplaga direkt till de postförande tågen. För alla dessa tidnings-exemplar kräves intet sorteringsarbete från postverkets sida. Under de senare åren ha vidare ett antal av de större tidningarna, eller just de som mest bidraga till de stigande siffrorna i postverkets statistik över befordrade nummerexemplar, med generalpoststyrelsens medgivande tillämpat ett befordringssätt enligt vilket de, även-ledes för att ernå snabbast möjliga befordran, själva verkställa icke endast expedie-ring direkt till de postförande tågen utan även å ankomstorten genom egna kom-missionärer exemplarens avhämtning och utbärning, varjämte avgift för dessa exemplar erlägges direkt till postkontoret å utgivningsorten. För sålunda be-fordrade postabonnerade tidningsexemplar är postverket alltså befriat från besvär eller kostnad med undantag för själva befordringen å järnväg samt nödigt kontroll-arbete. Liknande befordringsförfarande tillämpas i största utsträckning för alla de nummerexemplar av svenska tidningar som distribueras genom Svenska pressbyrån, till vilken varje enskild tidning betalar särskilda avgifter. Av det nu anförda torde med önskvärd tydlighet framgå att det sätt på vilket den nu gällande postavgiften för tidningsabonnemang är beräknad icke är fullt rättvist, enär samma avgift måste erläggas för de exemplar med vilka postverket endast har högst obetydligt besvär och arbete som för dem vilka av postverket behandlas på det utförliga sätt som, när kungl. förordningen utkom, tillämpades för samtliga nummerexemplar. Så länge postavgiften vid tidningsabonnemang och de olika delningsbeloppen, av vilka denna avgift är sammansatt, varit oförändrad och relativt ringa, har Svenska tid-ningsutgivareföreningen icke ansett sig böra påkalla någon förändring i sättet för dess bestämmande eller med andra ord någon modernisering efter de praktiska för-hållanden som under de gångna sexton åren inträtt, men saken kommer i ett helt annat läge då generalpoststyrelsen i sitt förslag hemställt om en summarisk för-höjning med ej mindre än 100 procent å alla de delbelopp, som ingå i postavgiften vid tidningsabonnemang. En sådan summarisk förhöjning måste Svenska tid-ningsutgivareföreningen anse mindre lämplig och till sina verkningar betänkelig då den skulle ytterligare skärpa ett påtagligen mindre rättvist avvägt förhållande mellan de olika delbeloppen av postavgiften för tidningsabonnemang, och synes därför i överensstämmelse med den åsikt som uttalats av tvenne av generalpost-styrelsen tillkallade sakkunniga en eventuell förhöjning av postavgiften för tid-ningsabonnemang böra föregås av en utredning rörande samma avgifts beräknings-grund efter nu i praktiken tillämpade befordringssätt och metoder. Generalpost-styrelsen har i sin omnämnda skrivelse beräknat att tidningsrörelsen åsamkat post-verket betydande årliga förluster. Svenska tidningsutgivareföreningen kan ej underlåta att i detta sammanhang fästa utskottets uppmärksamhet på att frågan om de utgifter som tidningsrörelsen åsamkar postverket är i saknad av varje ut-redning. Sådan verkställdes sist av 1899 års kommitterade, som efter undersökning approximativt ansåg att tidningsrörelsen belastade postverkets utgiftsstat med 17 procent. Det torde vara synnerligen tivelaktigt att, med de förändringar som under de gångna åren skett i sättet för tidningarnas befordran och sedan det för-hållande inträtt som i annat sammanhang påpekats, varigenom tidningarna själva eller deras ombud Svenska pressbyrån utföra en stor del av det arbete som förr utträttades genom postverkets tjänstemän, samma procenttal fortfarande skulle äga giltighet. Även i detta avseende synes en utredning vara påkallad.

Svenska tidningsutgivareföreningen tillåter sig till sist att värdsamt fästa ets uppmärksamhet på den betydelse för det allmänna upplysnings-, bildnings- och affärsförmedlingsintresse som pressen utan tvivel tjänar ävensom att den i sitt förhållande till postverket verksamt bidrager att öka detta verks inkomst å övriga rörelsegrenar. Detta i all synnerhet genom tidningarnas annonsavdelningar, vilka i hög grad befordra allmänhetens korrespondens vilket även i stor utsträckning sker genom tidningarnas redaktionella avdelningar — med deras uppslag i allehanda riktningar — och tidningarnas omfattande affärskorrespondens. För att belysa detta med ett exempel kan nämnas att antalet av de direkta postförsändelser, oberäknat tidningsförsändelser, som ankomma till eller avsändas från endast en större daglig tidning i Stockholm enligt där förd statistik uppgår till i det närmaste 400,000 stycken per år.

Tidningarna ha sedan år 1914 på grund av stigande priser på papper, färg och övriga råmateriel samt höjda arbetslöner tvungits att i hög grad öka sina prenumerationsavgifter, och deras abonnemangs- och annonspriser äro nu på sådan höjd att en allmän tillbakagång både i upplagornas storlek och annonsmängden kunnat spåras. Skulle nu genom förhöjda postavgifter, innan papperspriser m. m. sjunkit, abonnemangspriserna ytterligare ökas måste tidningarna på goda skäl frukta ett ekonomisk bakslag som för en stor del tidningsföretag, vilka under hela sin tillvaro haft och ha att kämpa mot betydande ekonomiska svårigheter, torde bli av rent nedbrytande natur.

På grund av vad här ovan anförts får Svenska tidningsutgivareföreningen värdsamt hemställa att utskottet i sitt utlåtande till riksdagen ville följa den väg som anvisats av hrr Röing och Dehlgren i deras reservation till generalpoststyrelsens förslag, nämligen att uttala sig för att med förhöjningen av de belopp av vilka postavgiften vid tidningsabonnemang och befodringsavgiften för utgivarekorsband är sammansatt, måtte anstå tills utredning verkstälts dels av de kostnader som postverket åsamkas av tidningsrörelsen och dels av de grunder enligt vilka postavgiften vid abonnemang rättvisligen bör bestämmas.

Stockholm den 22 mars 1920.

För Svenska tidningsutgivareföreningen.

Gust. Granfors.

Adolf Hallgren.